

ГОЛОВА ВЕРХОВНОЇ РАДИ УКРАЇНИ

11/10-681

05.10.2018

Центральна виборча комісія

Надсилаємо адресований Центральній виборчій комісії депутатський запит народного депутата України Вовка В. І., оголошений на засіданні Верховної Ради України 5 жовтня 2018 року, для розгляду і надання відповіді автору запиту і Голові Верховної Ради України у встановлений чинним законодавством 15-денний термін.

Додаток: депутатський запит на 5 арк. у 1 прим.

А. ПАРУБІЙ

НАРОДНИЙ ДЕПУТАТ УКРАЇНИ

№ 207/03-781

"4" жовтня 2018 р.

Міністру внутрішніх справ України
Авакову А.Б.

Центральній виборчій комісії

ДЕПУТАТСЬКИЙ ЗАПИТ

Щодо припинення громадянства представників органів місцевого самоврядування та дострокове припинення повноважень депутатів місцевих рад, які добровільно набули громадянство іншої країни

23 вересня 2018 р. українські ЗМІ повідомили про те, що **“П'ятеро громадян України, внесені до бази проекту «Миротворець» за незаконне отримання угорських паспортів, є депутатами місцевих рад та посадовими особами. Про це свідчить інформація в їхніх анкетах у базі даних «Миротворця».**

В базі даних зазначено, що які є депутатами
Виноградівської районної ради (Закарпатська область),
депутат Берегівської районної ради, а - депутатом від КМКС
(Товариство угорської культури Закарпаття) Берегівської райради,
який є заступником міського голови міста Чоп - в усіх вищезазначених
громадян є угорське громадянство” (<http://tyzhden.ua/News/220126>).

Звертаю Вашу увагу, що чинне законодавство України дозволяє **притягнути представників влади – депутатів та посадових осіб органів місцевого самоврядування до відповідальності за добровільне набуття громадянства іншої країни шляхом послідовного застосування:**

- i) положень Закону України “Про громадянство України”,
- ii) пункту 3 частини першої ст. 5 Закону України “Про статус депутатів місцевих рад”,

iii) ст. 5 Закону України “Про службу в органах місцевого самоврядування”, припинивши їх громадянство України, а далі у зв’язку з цим достроково припинити їх повноваження як депутатів місцевих рад та звільнити зі служби в органах місцевого самоврядування.

1. Пунктом 2 ст. 17 Закону України “Про громадянство України” передбачено, що громадянство України припиняється внаслідок втрати громадянства України.

При цьому слід зазначити, що згідно з пунктом 1 ст. 19 Закону України “Про громадянство України” **підставою для втрати громадянства України є добровільне набуття громадянином України громадянства іншої держави**, якщо на момент такого набуття він досяг повноліття. Датою припинення громадянства України у випадках, передбачених цією статтею зазначеного Закону України, є дата видання відповідного указу Президента України.

Відповідно до пункту 1 ст. 22 Закону України “Про громадянство України” ***Президент України*** приймає рішення і видає укази відповідно до Конституції України і цього Закону про прийняття до громадянства України і про припинення громадянства України.

Пунктом 1 ст. 23 Закону України “Про громадянство України” передбачено, що ***Комісія при Президентові України з питань громадянства*** розглядає заяви про прийняття до громадянства України, вихід з громадянства України та подання про втрату громадянства України і вносить пропозиції Президенту України щодо задоволення цих заяв та подань.

Згідно з пунктом 3 ст. 24 Закону України “Про громадянство України” ***центральный орган виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері громадянства***, здійснює повноваження щодо підготовки подань про втрату особами громадянства України і разом із необхідними документами надсилання їх на розгляд Комісії при Президентові України з питань громадянства.

Центральним органом виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері громадянства, відповідно до Постанови Кабінету Міністрів України № 360 від 20.08.2014 р. “Про затвердження Положення про Державну міграційну службу України” є ***Державна міграційна служба України***.

Таким чином, зазначені положення законодавства України **повністю врегульовують питання правової бази та механізму** притягнення представників влади – депутатів та посадових осіб органів місцевого самоврядування до відповідальності за добровільне набуття громадянства іншої країни.

Звертаю Вашу увагу на **важливий прецедент**, який набув широкого суспільного розголосу. На початку 2017 р. колишній народний депутат України Артеменко А.В. під час допиту у прокуратурі Автономної Республіки Крим в рамках порушеного проти нього кримінального провадження за ознаками злочину, передбаченого частиною першою статті 111 кримінального кодексу України (державна зрада), заявив, що він є громадянином Канади, і пред’явив відповідний паспорт іншої держави.

Після цього, 21 квітня 2017 р., за повідомленням прес-секретаря Генерального прокурора України Луценка Ю.В. Лариси Сарган, Генеральна прокуратура України звернулася до Вас як Міністра внутрішніх справ України із проханням ініціювати через Державну міграційну службу України процедуру втрати громадянства України народним депутатом України Андрієм Артеменком.

Надалі, саме за зазначеним вище порядком, був підготовлений та 29 квітня 2017 р. підписаний Президентом України Порошенком П.О. Указ Президента України № 119/2017 *“Про припинення громадянства України Артеменка А.В., та інших осіб”*, яким зокрема припинено громадянство колишнього народного депутата України Артеменка А.В.

Повну відповідність законодавству України зазначеної процедури підтвердило рішення Окружного адміністративного суду міста Києва, який відмовив у задоволенні позову Артеменка А.В. до Генерального прокурора України Луценка Ю.В., в якому він просив визнати протиправними дії Генерального прокурора України Луценка Ю.В. щодо порушення перед Вами як Міністром внутрішніх справ питання про ініціювання втрати Артеменком А.В. громадянства України (справа № 826/5663/17).

При цьому, у своєму позові Артеменко А.В. посилався на те, що перелік і повноваження органів державної влади, що беруть участь у вирішенні питань громадянства України, визначені у ст. 22-25 Закону України «Про громадянство України» та Порядку провадження за заявами і поданнями з питань громадянства України та виконання прийнятих рішень, затвердженого Указом Президента України № 215 від 27 березня 2001 р., до якого органи прокуратури та Генеральний прокурор України не належать.

Однак, звертаю Вашу увагу, що у рішенні Окружного адміністративного суду м. Києва зазначено, що **Порядком провадження за заявами і поданнями з питань громадянства України та виконання прийнятих рішень не визначено вичерпний перелік джерел, з яких органи державної міграційної служби можуть отримувати інформацію про підстави втрати особою громадянства України.**

Київський апеляційний адміністративний суд та Вищий адміністративний суд України залишили апеляційну та касаційну скарги Артеменка А.В. на зазначене рішення Окружного адміністративного суду м. Києва без задоволення.

Крім того, Артеменко А.В. звернувся до Вищого адміністративного суду України з позовом до Президента України Порошенка П.О. про визнання незаконним та скасування Указу Президента України від 29 квітня 2017 р. № 119/2017 в частині припинення громадянства України Артеменка А.В. (справа № 800/187/17).

У задоволенні зазначеного позову Вищим адміністративним судом України було також відмовлено.

Після цього, 16 травня 2017 р. Верховна Рада України прийняла Постанову № 2027-VIII *“Про дострокове припинення повноважень народного депутата України Артеменка А.В.”*, якою достроково припинила повноваження

народного депутата України Артеменка А.В. відповідно до ст. 81 Конституції України у зв'язку з припиненням громадянства України.

Таким чином, **порядок припинення громадянства України у зв'язку з добровільним набуттям громадянства іншої країни є повністю врегульованим законодавством України, а його законність була підтверджена рішенням судів.**

Водночас, з огляду на вагоме громадське значення та суспільний резонанс цього питання наголошую, що притягнення до відповідальності **представників влади, у т. ч. органів місцевого самоврядування**, у зв'язку з добровільним набуттям ними громадянства іншої країни має застосовуватись без вибіркового ставлення і без огляду на їх політичну позицію та належність до провладних чи опозиційних партій.

2. Згідно пункту 3 частини першої ст. 5 Закону України “Про статус депутатів місцевих рад” повноваження депутата місцевої ради припиняються достроково за наявності перелічених підстав, засвідчених офіційними документами, без прийняття рішення відповідної ради у разі, зокрема, припинення його громадянства України.

Крім того, відповідно до п. 5 ст. 17 Закону України “Про Центральну виборчу комісію” Комісія здійснює **консультативно-методичне забезпечення** діяльності виборчих комісій та комісій з референдумів.

Відповідно до частини дев'ятнадцятої ст. 27 Закону України “Про місцеві вибори” рішення територіальної виборчої комісії, що **суперечить законодавству України** або прийняте з перевищенням її повноважень, **може бути скасоване в установленому законом порядку територіальною виборчою комісією вищого рівня з відповідних місцевих виборів, Центральною виборчою комісією або судом.**

Роль Центральної виборчої комісії у **контролі за правозастосуванням** територіальними виборчими комісіями **положень** Закону України “Про статус депутатів місцевих рад” **щодо дострокового припинення повноважень депутатів місцевих рад** підтверджується, зокрема, постановою Центральної виборчої комісії від 15 червня 2017 р. № 123 *«Про скасування постанов Пłosківської сільської виборчої комісії Броварського району Київської області»*, якою скасовано постанови Пłosківської сільської виборчої комісії Броварського району Київської області у зв'язку з порушенням положень Закону України “Про статус депутатів місцевих рад”.

Тож з метою недопущення прийняття рішень територіальними виборчими комісіями, що суперечать законодавству України, **щодо дострокового припинення повноважень депутатів місцевих рад у разі втрати ними громадянства України, без прийняття рішення відповідних рад** відповідно до пункту 3 частини першої ст. 5 Закону України “Про статус депутатів місцевих рад” Центральна виборча комісія може здійснити відповідне **консультативно-методичне забезпечення** територіальних виборчих комісій щодо законного та однакового застосування зазначеної вище норми законодавства України.

Враховуючи вищевикладене та керуючись ст. 15 Закону України “Про статус народного депутата України”, пропоную:

1. Міністерству внутрішніх справ України:

- звернутися до правоохоронних органів, зокрема Генеральної прокуратури України і Служби безпеки України, центральних органів виконавчої влади з пропозицією надавати інформацію Державній міграційній службі України у разі встановлення фактів добровільного набуття громадянства іншої країни представниками української влади, у т. ч. органів місцевого самоврядування, зокрема наявності та використання ними паспорту громадянина іншої країни;

- доручити в установленому порядку

- Державній прикордонній службі України забезпечити ефективне здійснення прикордонного контролю на предмет виявлення представників української влади, у т. ч. органів місцевого самоврядування, які перетинають кордон, щодо використання ними паспорту громадянина іншої країни та організувати належне надсилання інформації про наявність такого паспорту як підстави втрати громадянства України до органів державної міграційної служби;

- Державній міграційній службі України при отриманні інформації з офіційних джерел про наявність підстави втрати громадянства України представниками української влади у зв'язку з добровільним набуттям ними громадянства іншої країни систематично організовувати підготовку відповідних подань щодо втрати громадянства України і разом із необхідними документами надсилати їх на розгляд Комісії при Президентові України з питань громадянства.

2. Центральній виборчій комісії

- відповідно до ст. 17 Закону України “Про Центральну виборчу комісію” здійснити консультативно-методичне забезпечення територіальних виборчих комісій щодо застосування норми про дострокове припинення повноважень депутатів місцевих рад, у разі втрати ними громадянства України, без прийняття рішення відповідної ради згідно пункту 3 частини першої ст. 5 Закону України “Про статус депутатів місцевих рад”.

Про розгляд мого депутатського запиту прошу поінформувати мене у встановлений законом термін.

З повагою

заступник голови Комітету
у закордонних справах,
народний депутат України

Вовк В.І.
(посв. № 207)